

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 409/10
03.03.2011. година
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Стојана Јокића, председника већа, Михаила Рулића и Виде Петровић-Шкоро, чланова већа, у привредном спору по тужби тужиоца S.N.L. из Б., ..., кога заступа пуномоћник В.Ј., адвокат из Адвокатске канцеларије I. из Б., ул. ..., против тужених PD A.I.T. д.о.о. Б. - О., ул. ..., кога заступа пуномоћник З.С. адвокат из Б., ..., GP G. д.о.о. из Б., ул. ..., кога заступа пуномоћник Б.М.Д., адвокат из Б., ул. ..., ради утврђења, предаје ствари и исплате 560.000,00 евра, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег трговинског суда у Београду Пж. бр. 7613/09 од 26.11.2009. године, у седници већа одржаној дана 3.3.2011. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ, пресуда Вишег трговинског суда у Београду Пж. бр. 7613/09 од 26.11.2009. године и пресуда Трговинског суда у Београду П. бр. ... од 16.6.2009. године и предмет уступа Привредном суду у Београду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Трговински суд у Београду је пресудом П. бр. ... од 16.6.2009. године, пресудио:

„I Одбија се предлог друготуженог за прекид парничног поступка.

II Одбија се као неоснован тужбени захтев тужиоца S.N.L. из Б., ..., у делу којим је тражио да суд утврди да је тужилац искључиви власник аутокранова и то:

- 9143 DEMAG тип AC 205, година производње 1997, серијски број 75174, број шасије W09309448VZM10174.

- 391 KRUPP КМК 2025, тип КМК 2025, година производње 1992, серијски број 20257008, број шасије W09025270NWK20008.

- 451 KRUPP КМК 2025, тип КМК 2025, година производње 1992, серијски број 20257003, број шасије W09025270NWK20003, и

Прев 409/10

-2-

- 391 KRUPP КМК 2025, тип КМК 2025, година производње 1992, серијски број 20257307, број шасије W0925273NWK200078.

III Усваја се тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да суд обавезе првотуженог PD A.I.T. д.о.о. Б., да тужиоцу врати аутокранове и то:

- 9143 DEMAG тип AC 205, година производње 1997, серијски број 75174, број шасије W09309448VZM10174.

- 391 KRUPP КМК 2025, тип КМК 2025, година производње 1992, серијски број 20257008, број шасије W09025270NWK20008.

- 451 KRUPP КМК 2025, тип КМК 2025, година производње 1992, серијски број 20257003, број шасије W09025270NWK20003, и

- 391 KRUPP КМК 2025, тип КМК 2025, година производње 1992, серијски број 20257307, број шасије W0925273NWK200078.

у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде, а да у случају немогућности повраћаја наведених аутокранова тужиоцу исплати износ од 560.000,00 евра са каматом по стопи коју одређује Европска централна банка за валуту еур, почев од дана утужења до коначне исплате у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде.

IV Одоија се као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да суд ообавезе друготуженог GP G. д.о.о. Б., да тужиоцу врати аутокранове и то:

- 9143 DEMAG тип AC 205, година производње 1997, серијски број 75174, број шасије W09309448VZM10174.

- 391 KRUPP КМК 2025, тип КМК 2025, година производње 1992, серијски број 20257008, број шасије W09025270NWK20008.

- 451 KRUPP КМК 2025, тип КМК 2025, година производње 1992, серијски број 20257003, број шасије W09025270NWK20003, и

- 391 KRUPP КМК 2025, тип КМК 2025, година производње 1992, серијски број 20257307, број шасије W0925273NWK200078.

у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде, а да у случају немогућности повраћаја наведених аутокранова тужиоцу исплати износ од 560.000,00 еура, са каматом по стопи коју одређује Европска централна банка за валуту еур, почев од дана утужења до коначне исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 8 дана од дана пријема правноснажности пресуде.

V Обавезује се тужилац да друготуженом, на име трошкова парничног поступка исплати износ од 554.000,00 динара у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде.

VI Обавезује се првотужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.078.300,00 динара, у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде.“

Прев 409/10

-3-

Пресудом Вишег трговинског суда у Београду Пж. бр. 7613/09 од 26.11.2009. године одлучено је о жалби тужиоца и првотуженог и пресуђено:

„I Одбија се жалба тужиоца као неоснована па се потврђује пресуда Трговинског суда у Београду XVII П. ... од 16.6.2009. године у ставу II, IV и V изреке.

II Преиначава се наведена пресуда у ставу III и VI изреке и пресуђује:

Одбија се као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе првотужени PD A.I.T. д.о.о. Б., ул. ..., да тужиоцу врати аутокранове и то:

- 9143 DEMAG тип AC 205, година производње 1997, серијски број 75174, број шасије W09309448VZM10174.

- 391 KRUPP КМК 2025, тип КМК 2025, година производње 1992, серијски број 20257008, број шасије W09025270NWK20008.

- 451 KRUPP КМК 2025, тип КМК 2025, година производње 1992, серијски број 20257003, број шасије W09025270NWK20003, и

- 391 KRUPP КМК 2025, тип КМК 2025, година производње 1992, серијски број 20257307, број шасије W0925273NWK200078, у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде, а да у случају немогућности повраћаја наведених аутокранова тужиоцу исплати износ од 560.000,00 еура са каматом по стопи коју одређује Европска централна банка за валуту еур, почев од дана утужења до коначне исплате у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде, као и да се обавезе првотужени да тужиоцу, на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.078.300,00 динара, у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде.

Обавезује се тужилац да првотуженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 587.000,00 динара у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде.“

Против другостепене пресуде тужилац изјављује благовремену и дозвољену ревизију. Ревизију изјављује због битне повреде ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Првотужени подноси одговор на ревизију тужиоца, спори ревизијске разлоге, предлаже да се ревизија као неоснована одбије, а тужилац обавезе на трошкове одговора на ревизију које опредељује.

Друготужени не подноси одговор на ревизију тужиоца, а Републички јавни тужилац се о изјављеној ревизији није изјаснио.

Ревизијски суд је испитао ревизију на начин прописан чланом 399. ЗПП, и одлучио као у изреци решења из следећих разлога:

Прев 409/10

-4-

Ревизија тужиоца је основана.

У поступку нису учињене битна повреде из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Првостепена пресуда захваћена је битном повредом из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП. Разлози дати за одлучивање о тужбеном захтеву су нејасни, а и противречни и о битним чињеницама постоји протувречност између онога што се у разлозима пресуде наводи, о садржини исправа и самих тих исправа. На тим исправама је одлучено о захтеву за утврђење права својине на предметним аутокрановима, погрешним закључивањем да из њих јасно не произилази право својине тужиоца. Другостепени суд не санкционише поменути битну повреду учињену у првостепеном поступку, жалбене разлоге не испитује на начин прописан чланом 372. став 2. нити их цени на начин прописан чланом 382. став 1. ЗПП. Тиме чини и битну повреду из члана 398. став 1. тачка 2. ЗПП учињену у другостепеном поступку а у вези са чланом 361. став 1, а у вези са чланом 372. став 2. и чланом 382. став 1. ЗПП.

Учињене битне повреде ЗПП-а представљају процесни основ за укидање нижестепених пресуда прописан у члану 406. став 1. ЗПП.

Нижестепени судови правноснажно одбијају део тужбеног захтева за утврђење да је тужилац искључиви власник предметних аутокранова. Одбијање тужбеног захтева заснивају на тврдњи да је тужилац пропустио да докаже ту чињеницу, јер је на те околности предложио доказивање читањем недовољно видљивих фотокопија исправа преведених на српски са енглеског. Међутим, из стања из списка произилази да ту чињеницу тужени нису ни спорили. Она произилази из уговора о закупу од 9.12.2004. године, а потом из уговора о купопродаји од 19.1.2005. године. У оба уговора тужилац се појављује као власник. У првом уговору као власник купац, а у другом као власник продавац. Исправе у спису нису цењене на прописан начин и у складу са чланом 8. ЗПП и у складу са неоспораваним стањем. Такав приступ резултиран је неоснованим одбијањем тужбеног захтева за утврђење права својине на предметним аутокрановима. Притом се указује да је првостепени суд био дужан да позове тужиоца да достави јасне фотокопије исправа о власништву на аутокрановима уколико је сматрао да су приложене исправе недовољно видљиве и читке.

За сада погрешно одлучивање о захтеву тужиоца за утврђење права својине на предметним аутокрановима, резултирано је и погрешним одлучивањем о обавези првотуженог да предметне кранове врати тужиоцу. То због тога што уколико је тужилац власник аутокранова као што тврди, онда право на враћање може да тражи по члану 37. Закона о основама својинско-правних односа, тј. реивиндикационом тужбом. За усвајање тужбеног захтева за враћање ствари власнику потребно је да власник пружи доказе на околности власништва, потом да не постоји или да је престао да постоји правни основ за држање ствари у Прев 409/10

-5-

поседу држаоца и да је држалац од кога се ствар тражи у поседу ствари. Из стања у спису произилази да је у поседу ствари друготужени као купац аутокранова од стане првотуженог као продавца. То подразумева да након утврђења битних чињеница за одлучивање о захтеву за предају кранова, а оне су да ли је тужилац власник кранова или није, где се и код којег туженог кранови налазе и по ком основу, треба одлучити правилном применом материјалног права. Ако је тужилац власник, онда треба одлучити према члану 37. Закона о основама својинско-правних односа. Притом се напомиње да оба тужена не могу бити обавезана на враћање кранова. Обавезан може бити само тужени који у поседу држи предметне кранове. Стога, првотужени није могао бити обавезан да предметне аутокранове преда у посед тужиоцу. Тако донета извршна исправа нема упориште у чињеницама и закону и неизвршава је онако како гласи. Због тога и сам тужилац у ревизијском предлогу предлаже да се нижестепене пресуде укину и у овом делу изражавајући таквим предлогом правни интерес да се из правног саобраћаја уклони извршна исправа која се не може извршити на начин како гласи.

Примећује се да је недовољно јасан и неопредељен део тужбеног захтева којим се од тужених тражи да у случају немогућности предаје аутокранова исплате динарску противвредност од 560.000,00 евра. Тужилац треба тачно да се изјасни каква је процесно-правна природа овог захтева. Да ли је то евентуални захтев, алтернативни захтев или можда *facultes alternativa* из члана 332. ЗПП и у зависности од процесне природе захтева да га јасно определи и уподоби процесном и материјалном праву и уколико је то евентуални или алтернативни захтев да пружи доказе на околности зашто и по ком основу тражи исплату тог износа. То подразумева да треба да пружи доказе на околности да је цена аутокранова 560.000,00 евра и да се изјасни да ли му је првотужени из пословног односа предаје кранова вршио нека плаћања, а ако јесте у ком износу и по ком правном основу.

Другостепени суд уважава жалбу првотуженог, преиначује првостепену пресуду у делу усвојеног тужбеног захтева према друготуженом (став 3. изреке првостепене пресуде) и као неоснован одбија тужбени захтев тужиоца према друготуженом. Другостепени суд изражава правни став да је друготужени као савестан купац и стицалац аутокранове купио од првотуженог као продавца коме су кранови дати у државину и да су за то стицање били испуњени услови из члана 31. Закона о основама својинско-правних односа.

Тужилац је у основаним ревизијским разлозима оспорио изражени другостепени став на коме заснива одбијање тужбеног захтева према друготуженом. У тим разлозима указује да се савесност друготуженог као купца доводи у сумњу самом чињеницом што му је приказан уговор од 19.1.2005. године у коме се не помиње цена нити било какви елементи на основу којих би се цена одредила, те да основна делатност првотуженог није продаја аутокранова, већ делатност из шифре делатности 28110-производња металних конструкција и других конструкција. Притом указује да и цена по којој је првотужени друготуженом продао предметне аутокранове чини друготуженог несавесним

Прев 409/10

-6-

купцем. Другостепени суд је дао разлоге за одбијање тужбеног захтева према друготуженом износећи чињенице на основу којих су испуњени услови за стицање права својине на основу члана 31. Закона о основама својинско-правних односа. Међутим, те чињенице првостепени суд није уопште утврђивао. Њих самоиницијативно утврђује другостепени суд и на основу тако самоиницијативно утврђених чињеница у другостепеном поступку без отварања расправе закључује да је жалба тужиоца неоснована и да је друготужени својину стекао од невластника по члану 31. поменутог закона. Првостепени суд је тужбени захтев према друготуженом одбио са сасвим других разлога, са разлога што тужилац није доказао да је власник ствари и да друготужени као држалац ствари има право на државинску заштиту у смислу члана 75. Закона о основама својинско-правних односа.

Следом реченог, за правилно одлучивање о тужбеном захтеву и правилну примену права на материјално-правни однос странака треба утврдити на несумњив начин да ли је тужилац власник предметних аутокранова, на основу ког правног посла су аутокранови увезени, ко се у царинским исправама евидентира као власник и извозник аутокранова, правну природу пословног односа тужиоца и првотуженог, по ком правном основу је првотужени продао друготуженом аутокранове, да ли је за ту продају био овлашћен, да ли је могао да је изврши у својству легитимног продавца, која цена је аутокранова била на тржишту у време закључене продаје, по којој цени је друготужени платио првотуженом предметне аутокранове, која је основна привредна делатност првотуженог. По потреби ће се утврдити и друге чињенице на које укажу парничари у спору, зарад утврђења материјалне истине и одлучивања о основаности, односно неоснованости тужбеног захтева.

Након што утврди све битне чињенице значајне за одлучивање о тужбеном захтеву, првостепени суд ће поново одлучити о тужбеном захтеву и трошковима спора.

Укинута су и решења о трошковима спора, садржана у ставу V изреке првостепене пресуде и у тачки 2. став 2. изреке другостепене пресуде. Решења о трошковима су укинута, јер одлука о трошковима спора у целости зависи од одлуке о тужбеном захтеву. Поновно одлучивање о трошковима спора подразумева и одлуку о трошковима ревизијског поступка.

Председник већа - судија

Стојан Јокић, с.р.